

**TECHNIKI RZEŹBIARSKIE
PROGRAM NAUCZANIA**

DLA KATOLICKIEGO LICEUM PLASTYCZNEGO
im. Bł. PIOTRA FRASSATI w NOWYM SĄCZU

III ETAP EDUKACYJNY

Program zawiera rezultaty mobilności zagranicznej i stażu w Università dei
Marmorari w Rzymie w dn 13-24 września 2021 w ramach projektu
Warsztaty u włoskich mistrzów 2

Projekt 2020-1-PL01-KA102-080230

Opracował :
Mgr WIESŁAW SZYSZKA

2022

Współfinansowany
w ramach programu
Unii Europejskiej Erasmus+

1 Wstęp

Niniejszy program nauczania przedmiotu Techniki Rzeźbiarskie w Katolickim Liceum Plastycznym został opracowany w oparciu o podstawę programową kształcenia artystycznego, określoną załącznikami nr 1 i 2 do rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 14 sierpnia 2019 w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa artystycznego Program przeznaczony jest do realizacji w pięcioletnim liceum sztuk Plastycznych (III etap edukacyjny – szkoła ponadpodstawowa), jako główny przedmiot specjalizacji: Techniki rzeźbiarskie w ramach specjalności: Formy rzeźbiarskie. Program jest także jednym z rezultatów realizacji projektu Warsztaty u włoskich mistrzów 2, w szczególności stażu zawodowego z zakresu rzeźby w marmurze w Università dei Marmorari w Rzymie zawiera modyfikacje wynikające z doświadczeń zdobytych podczas stażu, związane z koncepcją wdrożenia rzeźby w marmurze.

2 Ogólna koncepcja Programu

Założeniem programu jest opanowanie przez uczniów warsztatu technicznego i technologicznego w zakresie technik rzeźbiarskich, rozwijanie umiejętności posługiwania się językiem plastycznym w rzeźbie, a także kształtowanie kreatywnych postaw i aktywności twórczej.

Dziedzina ta ma charakter interdyscyplinarny pozwalający na jej korelację ze wszystkimi przedmiotami przewidzianymi na tym etapie edukacyjnym. W praktyce oznacza to, że uczeń potrafi wykorzystać wiadomości i umiejętności zdobyte na różnych zajęciach do świadomego posługiwania się technikami rzeźbiarskimi oraz rozwijania zainteresowań artystycznych. Absolwent jest przygotowany do podjęcia pracy zawodowej oraz kształcenia na poziomie akademickim.

Program ten realizowany będzie w trakcie zajęć grupowych. Wiedzę teoretyczną uczniowie przyswajają sobie metodami aktywizującymi, natomiast umiejętności praktyczne w formie ćwiczeń praktycznych, popartych indywidualną korektą.

Zadane problemy plastyczne rozwiązywane będą od projektu do realizacji w wybranej technice, stosownie do tematu pracy oraz klasy.

Zajęcia z technik rzeźbiarskich odbywać się będą od klasy pierwszej do czwartej, w wymiarze godzin:

- Klasa pierwsza 1-2 godzin
- Klasa druga 3-4 godzin
- Klasa trzecia 3-4 godzin
- Klasa czwarta 6 godzin
- Klasa piąta 7-8 godzin

3 Cel kształcenia

Cele ogólne

- Przygotowanie uczniów do roli odbiorcy i twórcy sztuki.
- Wyposażenie ich w potrzebną wiedzę oraz umiejętności manualne i warsztatowe.
- Opanowanie teoretycznie i praktycznie podstawowych technik rzeźbiarskich.
- Wyrabianie umiejętności wnikliwej i wrażliwej obserwacji natury.
- Rozwijanie sprawności i umiejętności poprzez adekwatne stosowanie środków artystycznych i technologicznych.
- Samodzielne i odpowiedzialne wykonywanie dzieł rzeźbiarskich ,o dowolnej tematyce i w określonej technice.
- Kształtowanie umiejętności interpretowania, wartościowania zjawisk z zakresu sztuki współczesnej i historycznej.
- Pogłębianie zainteresowań uczniów poprzez poszukiwanie wiedzy, zdobywanie doświadczeń, działania innowacyjne i eksperymentalne.
- Stosowanie umiejętne, racjonalne , zgodnie z zasadami bezpieczeństwa i higieny pracy, narzędzia i urządzenia do realizacji zadań
- Stwarzanie warunków dla lepszego rozwoju oraz indywidualnego rozwoju osobowości ucznia, do integrowania wiedzy plastycznej, zdobywanej na wszystkich przedmiotach plastycznych
- Stwarzanie profesjonalnych warunków do dalszego kształcenia, w szczególności na studiach plastycznych.

Cele szczegółowe

- Wyposażenie uczniów w wiedzę pozwalającą definiować pojęcia oraz terminy związane z technikami rzeźbiarskimi.
- Kształcenie umiejętności właściwego organizowania warsztatu pracy zgodnie z zasadami bezpieczeństwa, a także posługiwania się narzędziami.
- Rozróżnianie funkcji i zastosowania technik rzeźbiarskich oraz dostrzeganie związków z innymi dziedzinami sztuki i rzemiosła.
- Zdobywanie wiedzy pozwalającej orientować się w tradycyjnych i współczesnych procesach technologicznych, stosowanych w zakresie dziedziny.
- Kształcenie w zakresie rozpoznawania i charakteryzowania materiałów i surowców stosowanych w technikach rzeźbiarskich.
- Kształcenie umiejętności rozpoznawania, definiowania oraz swłaściwego dobierania środków wyrazu artystycznego w rzeźbie i reliefie. a także podejmowania działań niekonwencjonalnych w zakresie wypowiedzi artystycznej.
- Kształcenie umiejętności prawidłowego planowania pracy od projektu do realizacji.
- Realizowanie form rzeźbiarskich z użyciem odpowiednich technik.

- Dokumentowanie i prezentowanie efektów pracy.

4. Osiągnięcia uczniów na koniec etapu kształcenia

- Twórczo realizuje prace z dziedziny technik rzeźbiarskich umiejętnie posługuje się językiem plastycznym
- Projektuje prace z zakresu technik rzeźbiarskich, wykorzystując w praktyce wiedzę i umiejętności warsztatowe pozyskane w ramach innych, obowiązkowych przedmiotów.
- Korzysta z różnych źródeł informacji dotyczących sztuk plastycznych, szczególnie w zakresie swojej specjalizacji.
- Umiejętnie i racjonalnie organizuje stanowisko pracy zgodnie z obowiązującymi zasadami ergonomii, przepisami bezpieczeństwa i higieny pracy.
- Stosuje w praktyce zasady techniczne i technologiczne w technikach rzeźbiarskich
- Samodzielne i odpowiedzialne realizuje dzieła rzeźbiarskie w dowolnej technice
- Stosuje zdobytą wiedzę i umiejętności w realizacji projektów twórczych
- Adekwatnie posługuje się narzędziami w realizacjach zadań twórczych
- Dokumentuje i prezentuje własne dokonania twórczych
- Dokonuje ewaluacji własnej pracy.
- Na podstawie analizy formalnej i treściowej dokonuje świadomej oceny wartości artystycznych, estetycznych oraz technicznych dzieł sztuk rzeźbiarskich; formułuje własne sądy i opinie.
- Dbą o własny rozwój, podnosi kwalifikacje i dąży do dalszego kształcenia, zdobywając wyższe umiejętności zawodowe.

5 Metody i formy kształcenia:

Najważniejszym zadaniem nauczania technik rzeźbiarskich jest wykształcenie uczniów, by ich wiedza i umiejętności umożliwiały im samodzielne i twórcze stosowanie zdobytego potencjału w pracy, by mogli przejść drogę od pomysłu do realizacji, stosując zasadę autokorekty wiele tematów będzie tylko zasygnalizowaniem problemów rzeźbiarskich i tylko niektóre z nich będą kontynuowane w kilku kolejnych latach. Z tego powodu wymagany będzie bardzo wysoki poziom wykonania każdego zadania, zarówno w ostatnich jak i początkowych klasach. W realizacji programu stosowane są następujące metody: studium natury, ćwiczenia poobserwacyjne, ćwiczenia kreatywne, ćwiczenia z wyobraźni, wykłady teoretyczne, plenery i wycieczki.

Każde ćwiczenie plastyczne musi poprzedzać komentarz i wprowadzenie w zadanie. W komentarzu nauczyciel przekazuje uczniom podstawową wiedzę dotyczącą formy, treści, terminologii, techniki i technologii, a także czasu realizacji ćwiczenia.

Zajęcia opierać się będą na pracy w pracowni wyposażonej w niezbędne urządzenia, narzędzia i materiały rzeźbiarskie.

- kawalety rzeźbiarskie,
- stołki dla uczniów,
- dostęp do światła naturalnego i dobre oświetlenie sztuczne,
- rolety lub żaluzje do zasłaniania okien,
- zestaw rekwizytów i przedmiotów do martwej natury i studium przedmiotu,
- dobrą wentylację,
- wodą i kanalizację (umywalka),
- narzędzia rzeźbiarskie,
- stoły warsztatowe,
- pojemnik do przechowywania gliny,
- regały do gromadzenia i przechowywania prac,
- piec ceramiczny (przynajmniej jeden w szkole).

Treści programowe realizowane będą poprzez:

- komentarz teoretyczny (mini wykład poprzedzający każde działanie ucznia)
- ćwiczenia praktyczne połączone z indywidualną korektą (konsultacje)
- instruktaż poparty pokazem
- pogadanka oparta na dyskusji
- wykład ilustrowany pokazem
- prezentacja prac własnych (wystawy zbiorowe)
- Dokumentowanie własnych osiągnięć artystycznych.

6 Formy sprawdzania osiągnięć ucznia

- na podstawie obserwacji i oceny wykonywanych zadań
- ocena samodzielnie wykonanej pracy w danej technice rzeźbiarskiej.

Kryteria oceniania, oraz proces kontrolny zdobytej wiedzy i umiejętności

Po realizacji ćwiczeń wykonanych na zajęciach, uczeń otrzymuje ocenę semestralną i końcowo roczną . W skład tej oceny może wejść także poziom wiedzy teoretycznej , a przede wszystkim :

- spełnienie założeń określonych w ćwiczeniu.
- prawidłowość kompozycji
- stopień samodzielności w pracy
- kreatywność w rozwiązywaniu problemów.

Wprowadza się następujące wymagania na poszczególne oceny:

Celujący – prace spełniają podstawowe kryteria i posiadają wyróżniające walory

Współfinansowany
w ramach programu
Unii Europejskiej Erasmus+

artystyczne, ponadto wskazują na samodzielność i twórcze zaangażowanie ucznia.
Bardzo dobry- prace spełniają wyczerpująco podstawowe kryteria, oraz wskazują na duże zaangażowanie i samodzielność ucznia, kontrolowaną przez nauczyciela.
Dobry – prace spełniają podstawowe kryteria oceny, ale pewne ich elementy posiadają niedociągnięcia, a uczeń korzysta z pomocy nauczyciela.
Dostateczny- prace nie spełniają wszystkich założeń kryteriów oceny, mają duże niedociągnięcia formalne i estetyczne.
Dopuszczający – prace w stopniu minimalnym spełniają kryteria oceny, mają duże niedociągnięcia, oraz wskazują na brak samodzielnego myślenia i kreatywności ucznia.
Niedostateczny - brak większości prac, zaś prace oddane są nieestetyczne i nie spełniają podstawowych kryteriów oceny

7 Treści kształcenia

1 Podstawy technik rzeźbiarskich

- podstawowe techniki rzeźbiarskie
- technologia i zasady BHP w technikach rzeźbiarskich
- dokumentacja projektowa stosowana w technikach rzeźbiarskich
- środki plastycznego wyrazu i posługiwanie się nimi w technikach rzeźbiarskich

2 Komponowanie przestrzenne

- zagadnienia podstawowej konstrukcji
- zagadnienia proporcji i kierunków
- zagadnienia faktury
- zagadnienia statyki i dynamiki
- zagadnienia przestrzeni

3 Techniki rzeźbiarskie

- rzeźba w drewnie
- rzeźba w kamieniu
- rzeźba w kamieniu,

Zagadnienie rzeźby w kamieniu wdrażane jest w klasie III i IV i bazuje na umiejętnościach podstawowych, zdobytych podczas zajęć rzeźby ogólnej. Zadaniem dydaktycznym jest wykonanie płaskorzeźby w marmurze w formacie 20 x 20 lub tablicy pamiątkowej na formacie większym z reliefem lub elementami intarsjowanymi, przy czym relief jest ćwiczeniem liternictwa oraz innych elementów zdobniczych (np. floratur) .W kl. IV Ćwiczenie jest powtarzane w pińczaku lub innym rodzimym kamieniu lub też uczeń wykonuje małą pełną formę rzeźbiarską w marmurze lub innym rodzimym kamieniu z zastosowaniem punktownicy.

- techniki odlewnicze
- techniki sztukatorskie

Oświadczam iż program :

- zapewnia realizację całości podstawy programowej przedmiotu na etapie liceum
- stanowi możliwie najlepszy sposób realizacji tej podstawy dla uczniów naszej szkoły
- najlepiej odpowiada misji szkoły katolickiej i koncepcji kształcenia
- został skorelowany i uzgodniony z pozostałymi programami i ma właściwą strukturę

.....
Data i podpis nauczyciela będącego autorem

Współfinansowany
w ramach programu
Unii Europejskiej Erasmus+

programu

Dopuszczony do użytku w roku szkolnym .....decyzja Dyrektora nr .....z dnia
.....

Szkolny nr programu .....

Współfinansowany
w ramach programu
Unii Europejskiej Erasmus+